

LAKIALOITE 125/2002 vp

Laki perintö- ja lahjaverolain 55 ja 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Yrittäjien ja maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdosten edistämistä koskevat perintö- ja lahjaverolain (378/1940) muutokset on toteutettava tämän vaalikauden aikana.

Lähivuosina sukupolvenvaihdon edessä on lähes 80 000 yritystä maatilayritykset mukaan lukien. Niissä on yhteensä noin puoli miljoonaa työpaikkaa. Tutkimusten mukaan vain 15—20 prosenttia sukupolvenvaihdoksista toteutuu. On selvää, että työpaikkojen turvaaminen ja työllisyyden ylläpitäminen, parantamisesta puhumattakaan, edellyttää tuon prosenttiosuuden tuntuvaa korottamista.

Käsitellessään keväällä 2002 hallituksen esitystä perintökaaren 7 luvun muuttamiseksi lakivaliokunta katsoi saamansa selvityksen perusteella, että verotukselliset tekijät olivat toiseksi suurin ongelma (18 %) sukupolvenvaihdostilanteissa heti jatkajan löytymisen jälkeen (LaVM 15/2002 vp, s. 5).

Eduskunta edellyttikin, että "perintö- ja lahjaverolakia muutetaan niin, että yritysten ja maatalaomaisuuden arvostussäännöt perintöverotuksessa palautetaan ennen vuotta 1993 vallinneelle tasolle" (EV 111/2002 vp).

Myös kansainvälisesti arvioiden sukupolvenvaihdosten verotus on Suomessa verraten kireää. EU-maita sekä Norjaa ja Sveitsiä koskevan äskettäin julkistetun tutkimuksen mukaan Suomen sukupolvenvaihdosten verotus oli viidenneksi ankarinta.

Perintö- ja lahjaverotuksessa maksuunpanematta jätettävän veron määrä lasketaan sukupol-

venvaihdostilanteissa voimassa olevan perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 2 momentin mukaan siten, että maksettavaksi jäävä vero määräytyy varallisuusverotuksessa käytettävän verotusarvon mukaan. Verosta annetaan anteeksi käyvän arvon ja sitä alemman verotusarvon välille jäävä vero.

Kun tämä periaate vuonna 1979 omaksuttiin, olivat verotusarvot yleisesti vain pieni osa varallisuuserien käyvistä arvoista. Nykyään verotusarvot ovat nousseet hyvin lähelle käypää arvoa ja siksi maksuunpanematta jätettävää veroa ei juurikaan synny.

Lakialoitteessa ehdotetaan perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 2 momentin muuttamista siten, että tilanne palautettaisiin tasolle, jossa oltiin lakia alun perin säädettäessä. Näin sukupolvenvaihdostilanteiden verokohtelu lievenisi merkittävästi ja huojennussäännöksen alkuperäinen tarkoitus toteutuisi. Kun varallisuusverotuksessa perheyriyten omistajien varoiksi katsotaan tietyn edellytyksin 30 prosenttia osakkeen verotusarvosta, tulisi tämä sama määrä ulottaa myös perintö- ja lahjaverotukseen.

Sukupolvenvaihdostilanteissa perintö- ja lahjaveron maksaminen nopeaan tahtiin on usein vaikeaa, koska varat ovat kiinni yrityksessä. Nykyisessä perintö- ja lahjaverolain 56 §:ssä veron maksuajaksi on säädetty viisi vuotta. Lakialoitteessa ehdotetaan, että tämä aika pidennettäisiin kymmeneen vuoteen. Myös tämä helpottaisi useissa tapauksissa sukupolvenvaihdostilanteista selviämistä.

Lipposen hallitukset ovat olleet sukupolvenvaihdosten edistämisessä, kuten yrittäjyyden edellytysten kohentamisessa muutoinkin, käsittelemättömän passiivisia. Lopputuloksena on, että yritysten määrä Suomessa laskee jo toista vuotta peräkkäin. Siksi sukupolvenvaihdosten verotuksen keventämistä koskevilla esityksillä on kiire.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perintö- ja lahjaverolain 55 ja 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 55 §:n 2 momentti ja 56 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 909/2001, seuraavasti:

55 §

Maksuunpanematta jätettävän veron osan laske-
miseksi tämän lain mukaan määrätystä verosta vähennetään vero, joka perintöosuudesta tai lahjasta olisi määrättävä, jos maatalan maatalousmaa, metsä, rakennukset, rakennelmat, koneet kalusto ja laitteet samoin kuin muuhun yritykseen kuin maatalaan kuuluvat varat arvostettaisiin verovelvollisuuden alkamista edeltäneeltä vuodelta toimitetussa varallisuusverotuksessa noudatettujen perusteiden mukaan siten, että veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia edellä mainitun varallisuuden verotusarvosta. Näin saatu erotus, tai jos se on suurempi kuin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun perintö- ja

lahjaveron 850 euron yli menevä osa, viimeksi mainittu määrä jätetään maksuunpanematta.

56 §

Vero, jonka maksamiseen on myönnetty pidennystä 1 momentin mukaan, kannetaan yhtä suurina, vähintään 850 euron suuruisina vuosierinä enintään 10 vuoden aikana sen mukaan kuin valtiovarainministeriö tarkemmin määrää. Pidennetyltä maksuajalta ei makseta korkoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2003.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 2002

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Mirja Ryyänen /kesk
Matti Väistö /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Johannes Leppänen /kesk

Juha Korkea-
oja /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Timo E. Korva /kesk
Mauri Salo /kesk

LA 125/2002 vp — Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.

Juha Rehula /kesk
Inkeri Kerola /kesk

Niilo Keränen /kesk